

İlgili Kanun / Madde
506 S. SSK/79
5510 S. SSGSK/86

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2023/1792

Karar No. 2023/3836

Tarihi: 06.04.2023

●HİZMET TESPİTİ
●KESİNTİSİZ SÜREN ÇALIŞMA NEDENİYLE
HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRENİN İŞLEMESİ
●BİRBİRLERİYLE TUTARLI ANLATIMDA
BULUNAN TANIKLAR

ÖZETİ: Davacının 1990 tarihinde işe girdiğini iddia etmekte olup, dinlenen bordro tanıklarının özellikle M. A. ve Z. S.'nin birbirini doğrular şekilde davacının 1990 yılında davalı işyerinde çalıştıklarını beyan etmişlerdir. İşyeri giriş-çıkış kayıtları ile tanık beyanları birlikte değerlendirildiğinde davacının davalı işyerinde çalışmasının sabit olduğu, davacının çalışmasının kesintisiz olduğu anlaşılacakla davada hak düşürücü sürenin söz konusu olmadığı, dinlenen tanıklarının, iddia konusu çalışma olgusunu doğrulayan, işyeri ve davacının yaptığı işin niteliğine ilişkin somut, net anlatımları dikkate alındığında davacının davalı işyerinde 1990 yılında işe başladığı, ancak davacının 13.02.1972 doğumlu olması nedeniyle işe girişinin 18 yaşını ikmal ettiği 13.02.1990 olduğuna dair kabulünün yerinde olduğu" gerekçeleri ile "Davalı ve fer'i müdahil Kurum vekillerinin istinaf başvurularının HMK'nın 353/1-b.1 maddesi gereğince esastan reddine," karar verilmiştir.

Taraflar arasındaki hizmet tespiti davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı ve fer'i müdahil SGK vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf istemlerinin esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı fer'i müdahil SGK vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi Bilge Yalçınkaya Zeytin tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davalı işverenin, Nato-Deca sözleşmeleri gereği İncirlikte kurulu hava üssünde konuşlandırılmış ABD hava kuvvetleri personelinin, kendileri ve aileleri için yürütülmesi gereken sivil hizmetleri ABD hava kuvvetlerinden ihale suretiyle alan ve ABD personeli ve ailelerine sivil hizmetler sunan işveren konumunda olduğunu, davacı müvekkilinin 1990 yılında davalı işverence çocuk bakıcısı olarak işe alındığını ve o tarihten itibaren aralıksız ve kesintisiz çalıştığını, müvekkilinin davalı işyerinde asgari ücret ile çalıştığını, ücretlerin elden ödendiğini, davacı müvekkilinin halen de aynı işyerinde aynı işte çalışmakta olduğunu, davacı müvekkili ile aynı işyerinde ve aynı koşullarda çalışan işçilerin açmış olduğu davaların sonuçlanmış olduğunu, davacı müvekkilinin çalışmasının, çalıştırıldığı çoğu dönemde Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilmediğini, bu nedenle müvekkilinin davalıya ait işyerinde, hizmet akdine dayalı olarak geçen kuruma kayıt ve tescil edilmeyen sigortalı hizmetlerinin tespiti amacıyla işbu davanın açılması zarureti doğduğunu belirterek davacı müvekkilinin 1990 yılından bu güne kadar davalıya ait işyerinde hizmet akdine dayalı olarak geçen, kuruma kayıt ve tescil edilmeyen hizmetlerin tespitini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

1.Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; davacının iddia ve taleplerinin yasal dayanaktan yoksun olduğunu, mahkemenin esasa girmeden husumet yönünden ilk itirazını dikkate almasını talep etme mecburiyeti doğduğunu, mahkemenin zamanaşımı yönünden ilk itirazını dikkate almasını talep etme mecburiyeti doğduğunu, mahkemenin esasa girmeden görev yönünden ilk itirazını dikkate alması gerektiğinin düşünüldüğünü, davacı Y. E.'in, müvekkili işyeri çalışmanı olmadığını ve hiçbir zaman da olmadığını, müvekkili ile davacı arasında iş ilişkisinin hiçbir zaman kurulmadığı için müvekkili şirketin davacıyı istihdam edip sigortasız çalıştırmasının da söz konusu olmadığını, İş Sözleşmesinin Üç Temel Unsuru Olan İş Görme, Ücret ve Bağımlılık Unsurları gerçekleşmediğinden iş sözleşmesi ilişkisinden bahsetmenin hukuka aykırı olduğunu, belirterek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

2.Fer'i müdahil vekili Mahkememize verdiği cevap layihasında özetle; öncelikle, yerleşmiş Yargıtay kararları gereği, çalışma olgusunun yazılı belge ile ispatı gerektiğini, davacının çalışmasına ilişkin belgelerin, işveren tarafından verilir

verilmediğinin ya da kurumca çalışıklarının tespit edilip edilmediğinin araştırılmasının icap ettiğini, bu yasal koşul oluşmuşsa, diğer delillerin araştırılmasına geçileceğini, talep edilen sürelerle ilgili olarak davacının herhangi bir kayıt ve tescilinin olmadığı tespit edildiğini, kurum kayıtlarına intikal etmeyen çalışmaların yazılı belge ile ispat zorunluluğunun yerleşmiş Yargıtay kararlarından kaynaklanmakta olduğunu, bu durumda, davacının tespitini istediği tarihler arası geçen çalışma iddiasını yazılı belge ile ispatlaması gerektiğini yazılı belge ibraz edilmeyen bu tür davalarda, tanık anlatımlarına itibar edilmemesinin de yerleşmiş Yargıtay içtihatları gereği olduğunu, hizmet tespitine yönelik bu tür davaların " kamu düzenine " ilişkin olduklarından, çalışma olgusunun hiçbir kuşku ve duraksamaya yer bırakmayacak açıklıkta ortaya konması gerektiğini, yasal koşulların olayda gerçekleşmemiş olduğunu belirterek davanın reddine, karar verilmesini talep etmiştir.

3.İhbar Olunan Milli Savunma Bakanlığı vekili Mahkememize verdiği cevap layihasında özetle; 10. Tanker Üs Komutanlığı tarafından sadece üsse giriş ve çıkış izninin verilmesi, davacı işçi üzerinde denetim, sorumluluk ve yönetiminin bulunmaması ve davacı ile Milli Savunma Bakanlığı arasında bir iş akdinin bulunmaması karşısında, Bakanlıklarının davaya müdahil olarak katılmasında hukuki menfaatin bulunmamakta olduğunu, bu itibarla anılan davada davacı ya da davalı yanında müdahil olarak yer almayacaklarını belirtmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; "Mahkememizce yapılan yargılama, denetime elverişli gerekçeli uzman bilirkişi raporu, dosyadaki bilgi ve belgeler ile tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; davalı taraf her ne kadar iş veren olmadığını, davacı ile iş sözleşmesi olmadığını belirtmiş ise de emsal dosyalar olan ve yargıtay kanun yolundan geçen Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 2020/6691 Esas ve 2020/4907 Karar yine aynı dairesinin 2020/6690 Esas ve 2020/4905 Karar sayılı ilamlarda davalının iş veren olarak kabul edildiği, onanarak kesinleştiği anlaşıldı. Davacının hizmet cetveli incelendiğinde ise davalı şirket bünyesinde hizmet bildirimini olmadığı anlaşıldı. Kural olarak hizmet tespiti davaları iş akdinin sona ermesinden 5 yıl içinde dava açılmalıdır. Ancak işe giriş bildirgesi, hizmet bildiriminin aynı denetmen raporu gibi belgeler var ise hak düşürücü sürelerden bahsedilemeyecektir. Buna göre iş bu dosya ve emsal dosyalarda da dinlenen tanık beyanlarından anlaşılacağı üzere, üsse giriş çıkışı davalı şirketin sağlaması ev işleri, çocuk bakıcılığı, temizlik , bahçevanlık işlerinde çalışan kişilerin askeri personelin evlerinde çalışırken askerinin ülkeden ayrılması halinde yeni gelen asker ile bu tür hizmetlerde çalışan işçilerin irtibatınının şirket aracılığıyla sağlanması sebebiyle davacının hizmet cetvelinde yabancı askerler üzerinden yapılan bildirimlerin organik bağ bulunması sebebiyle davalı şirket bünyesinde geçtiğinden artık kesintili çalışma olana kadar hak düşürücü süreden bahsedilemeyecektir.

Somut olayda da mahkemece tanıklar dinlendi ancak iş yeri sahasının çok büyük alandan oluştuğu, aynı zamanda farklı bölümlerde çalışma olduğundan bir kısım tanıkların davacıyı hatırlamamalarının doğal olduğu kanaatine varıldı. Fakat Adana 1. İş Mahkemesinin 2017/278 Esas ve 2019/178 Karar sayılı dosyasında davalı iş yerinde 01.07.1998-09.07.2008 tarihleri arasında çalışıldığı kabul edilen ve Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 2020/6692 Esas ve 2020/4908 Karar sayılı ilamı ile onanan, kamu tanığı olarak dinlenen Z. S.'nin beyanında, kendisinin çalışmaya başladığında davacının iş yerinde çalışıyor olduğunu, görevinin bebek bakıcılığı olduğu, kendisinin işten ayrılırken davacının çalışmaya devam ettiğini ifade etmesi, yine Adana 1. İş Mahkemesinin 2017/279 Esas ve 2019/179 Karar sayılı dosyada davalı iş yerinde 01.07.1990-16.07.2008 tarihleri arasında çalışıldığı kabul edilen aynı zamanda Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 2020/6693 Esas ve 2020/4909 Karar sayılı ilamı ile de onanan kamu tanığı Z. A.'ın beyanında kendisinin işe başladığında davacının o iş yerinde çalışıyor olduğunu, davacının bebek bakıcısı olduğunu, kendisinin işten ayrıldığında da davacının iş yerinde çalışıyor olduğunu ifade etmesi, yine davacı tanığı B. E.'un beyanında davacının dava dönemi içerisinde çalıştığını ifade etmesi bu tanık beyanlarını doğrulayacak şekilde Hava Kuvvetleri Komutanlığı 10. Tanker Üs Komutanlığı'ndan gelen kayıtlarda davacının 11.06.2003 tarihinden itibaren üsse giriş çıkış kaydının olması nedeniyle davacı ile davalı şirket arasında iş sözleşmesinin olduğu kabul edildi. Davacının 13.02.1972 doğumlu olması nedeniyle işe girişinin 18 yaşını ikmal ettiği 13.02.1990 olduğundan önceki talebin reddine karar verildi. Yine davacı 2008 yılından sonra da davalı şirket bünyesinde çalıştığını iddia etmiş ise de davacının hizmet cetvelinde 08.07.2008 tarihinden sonra davalı şirket ile bağı olmayan iş yerlerinden bildirim olduğundan davacının 08.07.2008-15.03.2009 tarihleri arasındaki talebi de reddedildi. Davacının 13.02.1990-08.07.2008 tarihleri arasında davalı iş yerinde çalıştığı ancak davacının aynı zamanda 12.12.1993 ve 25.07.2000 tarihinde de 2 defa doğum yapması nedeniyle Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 2016/12129 esas ve 2018/2584 Karar sayılı emsal ilamında da belirtildiği üzere doğumdan önce 6, doğumdan sonra 6 hafta olmak üzere toplamda 24 hafta dışlanmak ve yapılan bildirimler düşürülmek suretiyle, davacının bakıcı olarak çalıştığı kurumda 4954 gün eksik bildirim olduğu" gerekçelerine dayalı olarak "Davanın kısmen kabulü, kısmen reddi ile, davacının davalı Vinnel Brovn And Root Carparation Services 18005.001 sicil numaralı iş yerinde, davacının 12.12.1993, 18.07.2000 tarihlerinde doğum yapması sebebiyle 24 hafta dışlanmak suretiyle, 13.02.1990-08.07.2008 tarihleri arasında toplam 6.312 gün süre ile asgari ücret ile çalıştığının tespitine, bu dönemde 4.954 günün kuruma eksik bildirildiğinin tespitine, fazlaya ilişkin talebin reddine," karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vefer'i müdahil SGK vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

1 Davalı vekili istinaf dilekçesinde; davacı gibi çalışanlara yangın eğitimi verilmesinin, davacının davalının işçisi olduğunu ortaya koymayacağını, itfaiye hizmetlerinden sorumlu davalının, hizmet verilen üssün niteliğini de göz önünde bulundurarak, istisnasız üste bulunan herkese yangın eğitimi verdiğini, üs çalışanlarının konaklama ihtiyaçlarının da davalı şirket tarafından organize edildiğini, çalıştığı süre boyunca konutu kullanan kişinin, konutu sağlam teslim etmek zorunda olduğunu, bu teslim alma işleminin davalı tarafından yapıldığını, ancak konutun temizletilmesi gibi zorunluluğun bulunmadığını, bazı oturanların konutu kendi çalışanına temizletmiş olabileceğini, bu temizliğin zorunlu olmadığı gibi, davalıyla da ilgisinin bulunmadığını, aynı konularda açılan hizmet tespiti davalarının husumetten reddine dair verilmiş mahkeme kararlarının da bulunduğunu savunmuş Mahkeme hükmünün kaldırılarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

2.Feri müdahil Kurum vekili istinaf dilekçesinde; yapılan incelemeler neticesinde kurumun yapmış olduğu işlemler tamamen mevzuat dahilinde gerçekleştiğini, herhangi bir hukuka aykırılık söz konusu olmadığını, davacının iddiaları maddi ve hukuki dayanaktan yoksun olup usul ve yasaya uygun olmayan ilk derece mahkeme kararının kaldırılması talebi ile istinaf başvurusunda bulunmuştur.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; "Dosyadaki kayıt ve belgelerden; davacının davalı işyerinden bildirimlerinin bulunmadığı, ilk sigortalılığın dava dışı işyerlerinden 2003 tarihinden itibaren yapıldığı, üsse giriş-çıkış çizelgelerinden davacının 11.06.2003- 22.03.2019 tarihleri arasında düzenli giriş çıkışlarının bulunduğu belgelendirildiği, SGK Teftiş raporundan 01.11.2003 tarihinden itibaren sigortasız çalışan işçilerin belirlendiği, davalı şirket adına 18005.01.01 sicilli dosyada işlem gören işyerinin 01.07.1973 tarihinde tescil edildiği ve halen kaydının devam ettiği anlaşılmaktadır.

Davacının 1990 tarihinde işe girdiğini iddia etmekte olup, dinlenen bordro tanıklarının özellikle M. A. ve Z. S.'nin birbirini doğrular şekilde davacının 1990 yılında davalı işyerinde çalıştıklarını beyan etmişlerdir. İşyeri giriş-çıkış kayıtları ile tanık beyanları birlikte değerlendirildiğinde davacının davalı işyerinde çalışmasının sabit olduğu, davacının çalışmasının kesintisiz olduğu anlaşılmakla davada hak düşürücü sürenin söz konusu olmadığı, dinlenen tanıklarının, iddia konusu çalışma olgusunu doğrulayan, işyeri ve davacının yaptığı işin niteliğine ilişkin somut, net anlatımları dikkate alındığında davacının davalı işyerinde 1990 yılında işe başladığı, ancak davacının 13.02.1972 doğumlu olması nedeniyle işe girişinin 18 yaşını ikmal

ettiği 13.02.1990 olduğuna dair kabulünün yerinde olduğu" gerekçeleri ile "Davalı ve fer'i müdahil Kurum vekillerinin istinaf başvurularının HMK'nın 353/1-b.1 maddesi gereğince esastan reddine," karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde fer'i müdahil SGK vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepler

Fer'i Müdahil SGK vekili temyiz dilekçesinde özetle; Mahkemece eksik inceleme sonucu karar verildiği, müvekkil kurumun yaptığı işlemlerde herhangi bir hukuka aykırılık olmadığı, davacının iddialarının maddi ve hukuki dayanaktan yoksun olduğu belirtilerek kararın bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, hizmet tespiti istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri ve 506 sayılı Kanun'un 79/10 uncu maddesi ile 5510 sayılı Kanun'un 86/9 uncu maddesi hükümleridir.

3. Değerlendirme

1.Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2.Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup fer'i müdahil SGK vekili tarafından temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca **ONANMASINA**,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

Aşağıda yazılı temyiz giderinin ilgisinden alınmasına,

06.04.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.